

**Pravilnik o standardima i normativima
za obrazovanje odraslih**

DIO PRVI-OPŠTE ODREDBE

Član 1.

(Predmet Pravilnika)

- (1) Ovim Pravilnikom propisuju se standardi i normativi, te način i postupak za utvrđivanje uvjeta koje mora ispunjavati ustanova za izvođenje programa formalnog obrazovanja odraslih (u daljem tekstu: ustanova).
- (2) Standardima i normativima utvrđuju se minimalni prostorni, kadrovski i drugi opći materijalno – tehnički uvjeti neophodni za obavljanje programa obrazovanja odraslih u skladu sa Zakonom o obrazovanju odraslih (u daljem tekstu Zakon).
- (3) Standardi i normativi su pored Zakona, polazni akt za osnivanje i rad ustanova za obrazovanje odraslih.
- (4) Standardi i normativi treba da osiguraju kvalitet obrazovanja sa jedne strane, a sa druge strane ekonomsku održivost i isplativost.

Član 2.

(Primjena Standarda i normativa)

- (1) Pored Zakona o obrazovanju odraslih (u daljem tekstu: Zakon), Standardi i normativi su akt kojim se regulišu uslovi za osnivanje i početak rada novih organizatora obrazovanja odraslih i uvođenje programa obrazovanja odraslih.
- (2) Standardima i normativima se reguliše rad postojećih organizatora obrazovanja odraslih.
- (3) Standardi i normativi se, takođe, primjenjuju kod utvrđivanja uslova za početak rada i obavljanje djelatnosti organizatora obrazovanja odraslih sa sjedištem izvan Kantona.

Član 3.**(Uvjeti za realizaciju programa obrazovanja odraslih)**

Ovim Pravilnikom utvrđuju se:

- a) minimalni tehnički i higijenski uvjeti prostora u kojemu se izvode programi obrazovanja odraslih;
- b) minimalni prostorni, kadrovski i materijalni uvjeti potrebni za izvođenje programa obrazovanja odraslih;
- c) standardi izvođenja programa obrazovanja odraslih;
- d) način i postupak utvrđivanja ispunjenosti uvjeta za izvođenje programa obrazovanja odraslih.

Član 4.**(Obaveza primjene propisa o građenju)**

Odredbe propisa u građenju i drugim područjima važnim za rad i boravak u prostoru koji je namijenjen za obrazovanje, odgovarajuće se primjenjuju i na prostor, sredstva i opremu koju ustanova koristi za obrazovanje odraslih, osim ako ovim Pravilnikom nije drukčije određeno.

DIO DRUGI - MINIMALNI TEHNIČKI I HIGIJENSKI UVJETI**Član 5.****(Prostori za izvođenje programa za obrazovanje odraslih)**

Programi za obrazovanje odraslih mogu se izvoditi u poslovnom prostoru koji je izgrađen i opremljen u skladu s građevinskim standardima i s odredbama ovog Pravilnika.

Član 6.**(Higijensko-tehnički standardi)**

Poslovni prostori ustanove moraju zadovoljiti higijensko-tehničke standarde koji se odnose na osvjetljenje, osunčanost, prozračivanje, toplotnu zaštitu, zaštitu od buke, akustičnost prostorija za nastavu, grijanje i hlađenje, snabdijevanje vodom, odvodnju otpadnih voda, električne instalacije, instalacije računarske opreme i zaštitu od požara.

Član 7.**(Standardi osvjetljenja)**

- (1) Sve prostorije u kojima se održava obrazovni proces (u daljnjem tekstu: učionica) moraju imati prirodno osvjetljenje.

- (2) Izvori umjetnog osvjetljenja u učionici moraju biti postavljeni tako da omogućе ravnomjerno prostiranje svjetlosti i da ne izazivaju neposredno blještanje i ometajuće ogledanje.

Član 8.**(Standardi prozračivanja)**

Svi prostori za rad i boravak moraju imati tehničke uvjete za prirodno prozračivanje.

Član 9.**(Standardi zaštite od buke)**

Učionica mora biti zaštićena od buke, a istovremeno akustična kako bi bila omogućena razgovijetnost pri govoru i slušanju.

Član 10.**(Standardi grijanja)**

Poslovni prostor ustanove mora biti ravnomjerno grijan ili hlađen.

Član 11.**(Obaveza pribavljanja atesta instalacija)**

Za sve instalacije (električne, toplotne, plinske, vodovodne i druge), uređaje i opremu ustanova mora imati ateste, u skladu s posebnim propisima.

Član 12.**(Pribavljanje odobrenja)**

Za ispunjavanje minimalnih tehničkih i higijenskih uvjeta prostora u kojem će se izvoditi obrazovanje odraslih ustanova je dužna da pribavi odobrenja u skladu sa posebnim propisima.

DIO TREĆI - MINIMALNI PROSTORNI, KADROVSKI I MATERIJALNI UVJETI**Član 13.****(Standardi za učionice)**

- (1) Ustanova mora imati najmanje:
 - a) osigurani radni prostor po polazniku u učionici opće namjene od najmanje 2,5 m²;
 - b) jednu učionicu opće namjene za grupnu nastavu za najmanje 10 polaznika;
 - c) specijalizirane učionice za posebne oblike, metode i sadržaje nastavnog rada utvrđene programom obrazovanja za pojedine obrazovne sadržaje, veličine od najmanje 3 m² po polazniku;
 - d) prostor za individualni rad s polaznicima;

- e) prostorije za direktora (voditelja), nastavnike i administrativno-tehničko osoblje;
 - f) prostoriju za arhivu;
 - g) po jedan odvojeni sanitarni čvor za žene i muškarce s umivaonikom ili s predprostorom u kojem se nalazi umivaonik.
- (2) Druge prostorne zahtjeve i zahtjeve u odnosu na opremu koju određuju obrazovni programi koje izvodi ustanova za obrazovanje odraslih.
- (3) Organizatori obrazovanja odraslih su dužni obezbijediti nesmetan pristup i komunikaciju osobama sa invaliditetom u unutrašnjem prostoru ustanove, nesmetan ulazak u ustanovu (pristup objektu, samostalna komunikacija u prostorima neophodnim za rad i drugo), te poseban toalet.
- (4) Prostor iz stava 1., ovog člana ustanova mora imati u vlasništvu ili u zakupu.

Član 14.

(Obavezna oprema u učionicama/radionicama/laboratorijama)

Obavezna oprema u učionicama/radionicama/laboratorijama:

- a) učionica opće namjene mora imati odgovarajuće učioničke radne stolove sa stolicom za svakog polaznika.
- b) specijalizirane učionice za posebne oblike, metode i sadržaje nastavnog rada moraju imati odgovarajući učionički namještaj u skladu sa zahtjevima programa obrazovanja za pojedine obrazovne sadržaje.
- c) radionice, laboratorije i prostori za izvođenje praktične nastave moraju imati opremljena radna mjesta za polaznike u skladu sa programom obrazovanja za pojedine obrazovne sadržaje.

Član 15.

(Realizacija praktične nastave izvan prostorija organizatora obrazovanja odraslih)

- (1) Organizator obrazovanja odraslih može organizirati izvođenje stručne prakse, praktične nastave i vježbi u prostorima drugog pravnog lica, sa kojim mora zaključiti poseban ugovor o saradnji sa jasno definiranim obavezama i odgovornostima obje ugovorne strane.
- (2) U slučaju iz stava (1) ovog člana pravno lice kod kojeg se organizira izvođenje praktične nastave mora imati

zaposlenu osobu koja ima odgovarajući profil i stručnu spremu utvrđenu programom obrazovanja, pet godina radnog iskustva u struci poslije sticanja odgovarajuće stručne spreme, te andragoške kompetencije.

- (3) Pravna lica kod kojih se izvodi stručna praksa, praktična nastava i vježbe moraju imati radionice, laboratorije ili prostore za izvođenje praktične nastave koji su opremljeni potrebnim sredstvima u skladu sa programom obrazovanja određenog zanimanja.

Član 16.

(Direktor ustanove)

- (1) Direktor je poslovodni i stručni voditelj ustanove, ako aktom o osnivanju poslovodna funkcija i funkcija vođenja stručnog rada nisu razdvojene.
- (2) Poslove stručnog voditelja obrazovanja može obavljati lice koja ispunjava uvjete za nastavnika ili stručnog saradnika srednje ili osnovne škole.

Član 17.

(Andragoški zaposlenici)

- (1) Andragoški zaposlenici moraju ispunjavati uvjete propisane Zakonom i programom obrazovanja, a koji ne smiju biti suprotni odredbama o potrebnom nivou obrazovanja iz propisa koji regulišu djelatnost obrazovanja.
- (2) Andragoški zaposlenici se andragoški osposobljavaju i usavršavaju prema programu koji donosi Ministarstvo o čemu se izdaje uvjerenje.
- (3) Lica koja su radila na poslovima obrazovanja odraslih najmanje tri godine, mogu nastaviti obavljanje navedenih poslova uz obavezu andragoškog osposobljavanja i usavršavanja, prema programu iz stava (2) ovog člana.

Član 18.

(Broj nastavnika i ostalog vannastavnog osoblja, nastavna norma nastavnika)

- (1) Centar za obrazovanje odraslih mora imati u radnom odnosu nastavnika sa punim ili nepunim radnim vremenom potrebnih za realizaciju 1/3 nastave .
- (2) Centar za obrazovanje odraslih mora imati u radnom odnosu i ostalo nenastavno osoblje (sekretar, administrativno-finansijski radnik, domar-ložač, higijeničar i drugo), sa punim ili nepunim radnim vremenom, u zavisnosti od potreba.
- (3) Nastavna norma nastavnika po nastavnim predmetima ne može biti veća od 25 sati neposrednog obrazovnog rada.

Član 19.
(Radni odnosi)

- (1) Radni odnosi u ustanovi uređuju se u skladu sa odredbama Zakona o radu Federacije Bosne i Hercegovine.
- (2) Norma neposrednog obrazovnog rada nastavnika po nastavnim predmetima primjenjuje se u skladu s propisima koji regulišu djelatnost osnovnog/srednjeg obrazovanja na području Zeničko-dobojskog kantona.

**DIO ČETVRTI - STANDARDI ZA IZVOĐENJE
PROGRAMA OBRAZOVANJA ODRASLIH**

Član 20.
(Programi obrazovanja odraslih)

Programi u obrazovanju odraslih za koje se ovim Pravilnikom utvrđuju standardi izvođenja su:

- a) programi za osnovno obrazovanje;
- b) programi za srednje obrazovanje;
- c) programi za sticanje prvog zanimanja;
- d) programi prekvalifikacije;
- e) programi dokvalifikacije;
- f) programi za osposobljavanje za manje složene poslove.

Član 21.
(Obavezni dijelovi programa za obrazovanje odraslih)
Obavezni dijelovi programa obrazovanja odraslih su:

- a) naziv programa;
- b) naziv i stepen složenosti zanimanja odnosno poslova prema klasifikaciji/nomenklaturi zanimanja;
- c) školska sprema ili stručna sprema, odnosno znanje, vještine i sposobnosti koje se stiču završetkom programa;
- d) uvjeti za upis polaznika ;
- e) nastavni plan (trajanje u nastavnim satima po predmetima odnosno nastavnim sadržajima), oblici izvođenja, okvirni program po predmetima odnosno nastavnim sadržajima, te trajanje cjelokupnog programa;
- f) način provjere znanja i vještina, napredovanje i završetak programa;
- g) materijalni i prostorni uvjeti ovisno o obrazovnim sadržajima;

- h) kadrovski uvjeti po predmetima odnosno nastavnim sadržajima.

Član 22.

(Program osnovnog obrazovanja odraslih)

Program osnovnog obrazovanja odraslih provodi se na osnovu propisanoga nastavnog plana i programa za osnovno obrazovanje odraslih, kojeg donosi Ministarstvo i uz odgovarajuću primjenu odredaba propisa koji regulišu tu djelatnost.

Član 23.

(Upis polaznika u programe za obrazovanje odraslih i uvjeti za nastavak obrazovanja)

- (1) Programi obrazovanja odraslih za sticanje srednje školske spreme, srednje stručne spreme ili niže stručne spreme provode se na osnovu donesenih odnosno odobrenih programa za obrazovanje odraslih i uz odgovarajuću primjenu odredaba propisa koji regulišu tu djelatnost.
- (2) Obrazovanje odraslih po programu općeg srednjeg obrazovanja (gimnazijski program) vrši se samo u slučaju završetka započetog obrazovanja općeg srednjeg obrazovanja (gimnazijski program) po nastavnom planu i programu za gimnaziju, a koji je prekinut nakon uspješno završene minimalno jedne godine obrazovanja po gimnazijskom programu.
- (3) Upis polaznika u programe iz stava (1) obavlja se u skladu s uvjetima za upis koji su utvrđeni nastavnim planom i programom.
- (4) Polazniku koji program iz stava (1) upisuje radi nastavka obrazovanja stručno tijelo utvrđeno pravilima ustanove, na osnovu priložene dokumentacije, odlukom utvrđuje dio programa koji je polaznik već uspješno svladao i dio programa koji je još dužan završiti.

Član 24.

(Programi prekvalifikacije)

- (1) Programi prekvalifikacije provode se na osnovu programa donesenih odnosno odobrenih za obrazovanje odraslih, za polaznike sa stečenom stručnom spremom za jedno zanimanje, radi sticanja stručne spreme istog obrazovnog nivoa za novo zanimanje, te za polaznike sa stečenom srednjom školom radi stecanja srednje stručne spreme.
- (2) Programom prekvalifikacije u istoj struci utvrđuju se razlike stručnih predmeta između programa već stečenog zanimanja i stručnog programa za novo zanimanje.

(3) Programom prekvalifikacije iz jedne u drugu struku odnosno programom prekvalifikacije za polaznike sa stečenom srednjom školskom spremom radi sticanja srednje stručne spreme utvrđuju se sve programske razlike.

(4) Odluku o programu prekvalifikacije za svakog polaznika donosi stručno tijelo utvrđeno pravilima ustanove.

Član 25.

(Programi osposobljavanja i usavršavanja po javno važećim programima od posebnog interesa za Kanton)

(1) Programima osposobljavanja stiče se teorijsko i praktično znanje potrebno za obavljanje manje sleženih poslova .

(2) Programima usavršavanja polaznici sa završenom srednjom školom dopunjuju i proširuju stečeno stručno znanje zbog zahtjeva tržišta rada i radi sticanja znanja o novim tehnikama i tehnologijama i njihovoj primjeni.

(3) Na kraju programa osposobljavanja i usavršavanja provodi se završna provjera pred komisijom koju imenuje stručno tijelo utvrđeno pravilima ustanove.

(4) O provjeri iz stava 3. ovog člana vodi se zapisnik.

Član 26.

(Programi srednjeg obrazovanja)

(1) Programi srednjeg obrazovanja odraslih izvode se u trajanju koji je utvrđen Zakonom o obrazovanju odraslih ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona" broj: 5/14).

(2) Nastavni sat teorijske i praktične nastave u ustanovi traje 45 minuta, a nastavni sat praktične nastave izvan ustanove 60 minuta.

(3) Polaznik može tokom dana imati najviše 4 nastavna sata teorijske nastave.

Član 27.

(Broj sati nastavnog predmeta)

(1) Broj sati svakoga pojedinoga nastavnog predmeta programa obrazovanja odraslih za sticanje srednje školske spreme, srednje stručne spreme ili niže stručne spreme ne može biti manji od 50% od broja nastavnih sati propisanih nastavnim planom za redovno obrazovanje, bez obzira na oblik izvođenja nastave.

(2) Broj sati svakog pojedinog nastavnog predmeta programa prekvalifikacije ne može biti manji od 50% od broja nastavnih sati propisanih nastavnim planom za redovno obrazovanje.

(3) Praktična nastava izvodi se u fondu sati propisanim nastavnim planom za redovno obrazovanje.

Član 28.

(Upis u program obrazovanja odraslih)

(1) Upis u program obrazovanja odraslih obavlja se na osnovu odluke koju donosi tijelo utvrđeno pravilima ustanove.

(2) Odlukom iz stava (1) ovog člana utvrđuju se uvjeti i način upisa polaznika, rokovi upisa i početka nastave.

(3) Ustanova je dužna oglasiti uvjete i način upisa polaznika, rokove upisa i početka nastave.

(4) Prilikom upisa u program obrazovanja odraslih ustanova je dužna s polaznikom sklopiti ugovor kojim se utvrđuju prava i obaveze ustanove, oblik i trajanje obrazovanja, način završavanja programa, te prava i obaveze polaznika.

Član 29.

(Broj polaznika u obrazovnoj grupi)

(1) U obrazovnoj grupi programa osnovnog obrazovanja odraslih u redovnoj nastavi može biti:

a) u javnim ustanovama obrazovanja odraslih najmanje 8, a najviše 20 polaznika,

b) u privatnim ustanovama obrazovanja odraslih najviše 20 polaznika.

(2) U osnovnom obrazovanju odraslih, obrazovna grupa organizira se od polaznika istoga obrazovnog razdoblja (I/II/III razred, IV/V razred, VI/VII razred, VIII/IX razred), a prema potrebi obrazovna grupa može se organizirati od polaznika iz dvaju obrazovnih razdoblja.

(3) U obrazovnoj grupi programa srednjeg obrazovanja može biti najmanje 10, a najviše 24 polaznika.

(4) U srednjoškolskom obrazovanju odraslih obrazovna se grupa organizira od polaznika istog razreda odnosno istog nivoa, a izuzetno u obrazovnoj grupi mogu biti polaznici programa nekoliko srodnih zanimanja istog razreda, odnosno istog nivoa.

Član 30.

(Postupak za provođenje ispita)

(1) Ispiti u programima obrazovanja odraslih izvode se u ispitnim rokovima koje utvrđuje ustanova.

(2) Ustanova je dužna oglasiti utvrđene ispitne rokove.

(3) Polaznik je dužan ispit prijaviti najmanje 15 dana prije ispitnog roka, a ustanova je dužna polaznika informi-

sati o rasporedu polaganja ispita najmanje 8 dana prije polaganja ispita.

- (4) Predmetni ispiti polažu se pred komisijom.
- (5) U jednom ispitnom roku mogu se polagati ispiti iz jednog razreda odnosno obrazovnog razdoblja (I/II/III razred, IV/V razred, VI/VII razred, VIII/IX razred).
- (6) Polaznik ne može pristupiti polaganju ispita iz višeg razreda odnosno obrazovnog razdoblja ako nije uspješno završio prethodni razred odnosno obrazovno razdoblje.
- (7) Polaznik koji je tri puta neuspješno polagao ispit iz pojedinog predmeta upućuje se na polaganje ispita pred komisijom koju imenuje stručno tijelo utvrđeno pravilima ustanove.
- (8) O ispitu iz stava 7. ovog člana vodi se zapisnik.
- (9) Maturu odnosno završni ispit polaznici polažu u skladu s odredbama propisa koji reguliraju djelatnost obrazovanja.

Član 34.

(Stupanje na snagu)

Ovaj pravilnik stupa na snagu danom davanja saglasnosti Vlade Kantona, a objavit će se u „Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona“.

Broj: 10-02-6106-1/15.
Datum: 22.12.2016. godine
Zenica

MINISTAR
Mensur Sinanović. s.r.

Na ovaj Pravilnik saglasnost je dala Vlada Zeničko-dobojskog kantona, zaključkom broj:02-38-874/16., od 14.01.2016. godine.

DIO PETI - PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 31.

(Početak primjene)

- (1) Ovi Standardi i normativi se primjenjuju u potpunosti prilikom izgradnje novih objekata, odnosno registracije novih organizatora obrazovanja odraslih i odobranja novih programa obrazovanja.
- (2) Za postojeće organizatore obrazovanja odraslih registrovane u skladu sa prethodno važećim zakonskim propisima dostizanje utvrđenih standarda i normativa vrši se postepeno i to:
 - a) Standardi u pogledu opreme i nastavnih sredstava će se provesti u roku od 3 godine od dana donošenja Standarda i normativa.
 - b) Prostorni standardi će se provesti u roku od 5 godina od dana donošenja Standarda i normativa.

Član 32.

(Nadzor)

Nadzor nad primjenom odredbi Standarda i normativa vrši inspekcija za obrazovanje.

Član 33.

(Ravnopravnost spolova)

Gramatička terminologija korištena u ovom pravilniku, podrazumijeva ravnopravnost oba spola.